ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΥ

Ο Μαξιμιλιανός πρὸ τοῦ μοιραίου. Ἡ τελευταίες του ἐπιστολές. Τὸ συγκινητικὸ γράμμα του πρὸς τὴν σύζυγό του. Ἡ ὥρα πλησιάζει!... Πρὸς τὸν θάνατο. Τὰ τελευταία λόγια τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ τραγῳδία τῆς συζύγου τοῦ Μέγια. Θρῆνος καὶ ἐδυρμός. «Χτυπᾶτε στὴν καρδιά!» Ἡ ἐκτέλεσις. Τὸ δρᾶμα τῆς αὐτοκρατείρας. Ἡ παραφροσύνη της. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὁ θάνατος τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοκράτορος τοῦ Μεξικοῦ Μαξιμιλιανοῦ ὑπῆρξε ἐξαιρετικὰ τραγικός. Μολαταῦτα ὁ δυστυχισμένος αὐτὸς ἡγεμὼν τὸν ἀντίκρυσε μὲ ψυχραιμία καὶ ἀταραξία μοναδική. Ἂς ἀφήσουμε ὅμως τὸν ἱστορικὸ τῆς ἐποχῆς νὰ μᾶς διηγηθῆ τὰ τοῦ δράματος αὐτοῦ.

«Μονάχα λίγες ὧρες ἐχώριζαν πειὰ τὸν καταδικασμένο καὶ προδομένο ἀπ' τὸν ἐπαναστατημένο λαό τον αὐτοκράτορα ἀπὸ τὴ μοιραία στιγμὴ ποὺ τίποτε πειὰ δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἀναβάλη, γράφει ὁ ἱστορικός. Στὴν προσάγγισι τοῦ θανάτου ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀπέκτησε ξαφνικὰ μιὰ σταθερὴ γαλήνη καὶ ἀπέβαλε μὲ μιᾶς τὸ καταβεβλημένο καὶ ταραγμένο ὕφος, τὸ ὁποῖο εἶχε δείξει κατὰ τὴν ἐκτύλιξι τοῦ τραγικοῦ δράματός του.

Ἐπὶ πολὺν καιρὸ βέβαια δὲν ἐπίστευε ὅτι ἐπρόκειτο νὰ τὸν σκοτώσουν. Εἶχε ἐλπίσει ὅτι ἡ ὑψηλή του καταγωγὴ ἢ ἡ κρυφή του φυγὴ ἢ ἡ συνθηκολόγησι μὲ τὸ νέο κυβερνήτη τῆς χώρας του θὰ ἔσωζαν τὴ ζωή του. Τώρα ὅμως ποὺ βρέθηκε ἀντίκρυ στὴν ἀδισσώτητη εἱμαρμένη, ξύπνησε μέσα του ὁ παλαιὸς γενναῖος καὶ θέλησε νὰ πεθάνη ὅπως πεθαίνουν οἱ γενναῖοι.

Στὶς 18 Ἰουνίου παρακάλεσε τὸν ἀρχιστράτηγο Ἐσκομπέντο νὰ διαβιβάσῃ στὸ νέο πρόεδρο τοῦ Μεξικοῦ Ζουαρὲς τὸ ἀκόλουθο σημείωμά του :

«*Κερετάρο, 18 Ἰουνίου 1867.*

»*Πρὸς τὸν δὸν Μπενέτο Ζουαρές.*

»*Ἐπιθυμῶ νὰ χαριστῆ ἡ ζωὴ στὸν δὸν Μιγκουὲλ Μιραμὸν καὶ στὸν δὸν Τόμας Μέγια, τοὺς συγκαταδίκους μου, καὶ νὰ μείνω ἐγὼ μόνος τὸ θῦμα.*

Μαξιμιλιανός».

Τὸ μεσημέρι τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Μαξιμιλιανὸς τὸ πέρασε γράφοντας ἐπιστολὲς πρὸς μερικοὺς φίλους του καὶ πρὸς τὴ σύζυγό του. Ἡ ἐπιστολὴ ποὺ ἀπηύθυνε πρὸς τὴν τελευταία εἶχε ὡς ἑξῆς :

«*Προσφιλεστάτη μου Καρλόττα,*

»*Ἂν ὁ Θεὸς ἐπιτρέψῃ νὰ βελτιωθῆ ἡ ὑγεία σου καὶ μπορέσῃς νὰ διαβάσῃς αὐτὲς τὶς γραμμές, τότε θὰ μάθῃς μὲ πόση σκληρότητα μοῦ φέρθηκε ἡ μοῖρα ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σου στὴν Εὐρώπη. Εἶχες πάρει μαζύ σου τὴν καρδιά μου. Ἀλλοίμονο... γιατί νὰ μὴ σ' ἀκούσω ;*

»*Τόσα ἀτυχῆ περιστατικά, τόσα βίαια πλήγματα τῆς τύχης συνέτριψαν ἐπὶ τέλους ὅλες τὶς ἐλπίδες μου, καὶ ἔτσι σήμερα ὁ θάνατος ἀντὶ νὰ εἶνε ἀγωνία εἶνε εὐτύχημα γιὰ μένα. Τοὐλάχιστο θὰ πεθάνω σὰν στρατιώτης καὶ ὡς ἡγεμὼν ἡττημένος, ἀλλ' ὄχι ἀτιμασμένος.*

»*Ἂν οἱ πόνοι σου εἶνε ἀβάσταχτοι κι' ὁ Θεὸς σὲ στείλει νἀρθῆς νὰ μὲ βρῆς, θὰ εὐλογήσω τὸ θεῖο του χέρι ποὺ πέφτει τώρα ἀπάνω μου τόσο βαρύ...*

»*Ὑγίαινε, ὑγίαινε.*

Ὁ φτωχός σου
ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΣ»

Ὁ αὐτοκράτωρ τελείωσε τὸ γράψιμο κατὰ τὶς ὀχτὼ τὸ βράδυ κι' ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ. Ἀλλὰ σὲ λίγο ἔλαβε μιὰ ἐπιστολὴ ἐκ μέρους τοῦ Ἐσκομπέντο, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ὑπέσχετο, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία ποὺ εἶχε ἐκφράσει, ὅτι τὸ σῶμα του θὰ βαλσαμωνόταν.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς τοῦ παράγγειλε τότε νὰ πάη νὰ τὸν ἀποχαιρετήση. Ὁ Ἐσκομπέντο ὑπάκουσε καὶ σὲ λίγο πῆγε στὸ μοναστῆρι ποὺ χρησίμευε ὡς φυλακὴ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ συνάντησίς του ἔγινε χωρὶς νὰ παρίσταται κανεὶς ἄλλος. Ὅταν ὁ Ἐσκομπέντο βγῆκε ἀπὸ τὸ μοναστῆρι ἦταν συγκινημένος.

Ὁ αὐτοκράτωρ κοιμήθηκε κατόπιν καὶ ξύπνησε στὶς τρεῖς μετὰ τὰ μεσάνυχτα γιὰ νὰ ντυθῆ. Στὶς τέσσερες πῆγε στὸ κελλί του ὁ παπᾶς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐξομολογήθηκε καὶ ἐκοινώνησε. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μὲ τοὺς συγκαταδίκους του στρατηγοὺς Μιραμὸν καὶ Μέγια.

Κατὰ τὶς ἕξῃ, ἀφοῦ ἔφαγε ἕνα κομμάτι ἀπὸ κοτόπουλο καὶ ἐπιε λίγο κρασί, παρέδωσε τὸ δαχτυλίδι τοῦ γάμου του στὸν γιατρὸ Μπάζ, στὸν ὁποῖο ἄφησε καὶ τὶς τελευταῖες παραγγελίες του, μαζὺ μ' ἕνα σταυρὸ γιὰ νὰ τὸν δώσῃ στὴ μητέρα του.

Κατὰ τὶς ἕξῃ καὶ μισὴ παρουσιάστηκε ἕνας συνταγματάρχης ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν ποὺ θὰ ἀποτελοῦσαν τὴ φρουρὰ τῆς συνοδείας. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ γιατροῦ, τοῦ ἀπηύθυνε ἕνα φιλικὸ χαιρέτισμο, καὶ κατέβηκε τὴ σκάλα μὲ τὸ συνηθισμένο του βῆμα.

Στὴν πόρτα τοῦ μοναστηριοῦ πού, ὅπως ἀναφέραμε, εἶχε χρησιμεύσει ὡς φυλακὴ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ, περίμεναν τρία ἁμάξια περιστοιχιζόμενα ἀπὸ δυὸ τάγματα πεζικοῦ καὶ μιὰ ὶλη ἱππικοῦ. Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἔλαβε θέσι στὸ πρῶτο ἁμάξι μαζὺ μὲ τὸν παπᾶ, ὁ Μιραμὸν στὸ δεύτερο καὶ ὁ Μέγια στὸ τρίτο.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὅλες ἡ καμπάνες τῆς πόλεως ἄρχισαν νὰ σημαίνουν γιὰ νὰ ἀναγγείλουν ὅτι οἱ κατάδικοι ἀναχωροῦσαν γιὰ τὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Ὅλος ὁ στρατὸς εἶχε κινητοποιηθεῖ καὶ μὲ δυσκολία συγκρατοῦσαν τὰ πλήθη ποὺ συνωθοῦντο γύρω ἀπὸ τὴν πένθιμη πομπή.

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀκουγόντουσαν κραυγὲς συμπαθείας προερχόμενες ἰδίως ἀπὸ γυναίκες. Ὡσαύτως ζωηρὲς ἐκδηλώσεις ἔγιναν καὶ ὑπὲρ τοῦ Μέγια, ὁ ὁποῖος ἦταν πολὺ δημοφιλής.

Ὅταν ἔφτασαν στὸ προσδιορισμένο γιὰ τὴν ἐκτέλεσι μέρος, οἱ κατάδικοι κατέβηκαν ἀπὸ τὰ ἁμάξια καὶ μπῆκαν στὸ τετράγωνο, τὸ ὁποῖο ἐσχημάτιζαν τέσσερες χιλιάδες στρατιωτῶν. Ἀκολούθως σὲ κάθε λόχο χωριστὰ ἀνεγνώσθη ἡ ἑπομένη ἡμερησία διαταγή :

«*Στρατιῶται, ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους, ὁποιοσδήποτε ζητήσει χάρι γιὰ τοὺς τρεῖς καταδίκους ἢ γιὰ τὸν ἕναν ἀπ' αὐτούς, θὰ τουφεκιστῆ !*»

Μονάχα πενῆντα βήματα ἐχώριζαν τώρα τοὺς καταδίκους ἀπὸ τὴ θέσι ὅπου θὰ ἐτουφεκίζοντο. Διέσχισαν καὶ οἱ τρεῖς τὴν ἀπόστασι αὐτὴ μὲ τὴν ἴδια σταθερότητα καὶ στάθηκαν ἀτάραχοι.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐφίλησε τοὺς δυὸ συγκαταδίκους του στρατηγοὺς καὶ προχώρησε πρὸς τὸ μέρος τῶν στρατιωτῶν γιὰ νὰ μάθῃ ποιοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶχαν προσδιορισθεῖ γιὰ τὸ τουφέκισμα. Τοῦ ἔδειξαν τὸν οὐλαμὸ καὶ μοίρασε σὲ καθέναν ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες ποὺ τὸν ἀποτελοῦσαν ἀπὸ μιὰ οὐγκιὰ χρυσοῦ, συσταίνοντάς τους νὰ τὸν σημαδέψουν στὴν καρδιά !

Ὁ τουφεκισμὸς τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ καὶ τῶν στρατηγῶν Μιραμὸν καὶ Μέγια.

Γύρισε τότε πίσω στὴ θέσι του καὶ ὑψώνοντας τὴ φωνή του ἀπήγγειλε μὲ σταθερὸ τόνο τὰ ἑξῆς :

«Μεξικανοί, οἱ ἄνθρωποι τῆς τάξεως καὶ τῆς καταγωγῆς μου εἶνε προορισμένοι ἀπὸ τὸ Θεὸ ἢ νὰ δημιουργοῦν τὴν εὐτυχία τῶν λαῶν ἢ νὰ πεθαίνουν ὡς μάρτυρες. Προσεκλήθην καὶ ἤρθα στὸν τόπο σας γιὰ τὸ καλό σας καὶ ὄχι ἀπὸ φιλοδοξία. Ἤρθα μὲ τοὺς εἰλικρινέστερους καὶ θερμότερους πόθους γιὰ τὸ μέλλον τῆς θετῆς μου πατρίδος. Μεξικανοί, εὔχομαι τὸ αἷμα μου νὰ εἶνε τὸ τελευταῖο ποὺ θὰ χυθῆ καὶ νὰ δώσῃ τὴν εἰρήνη στὴ χώρα σας !»

Ἀκολούθως ὁ στρατηγὸς Μιραμὸν ἐδιάβασε μεγαλοφώνως μερικὲς γραμμὲς ποὺ εἶχε σημειώσει σ' ἕνα χαρτὶ καὶ ἐτελείωσε τὸ λόγο του μὲ μιὰ ἠχηρὴ κραυγή :

— Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ !...

Ὅσο γιὰ τὸν Μέγια, ἂν καὶ ἤθελε νὰ φανῆ θαρραλέος, ἦταν φανερὸ πὼς κατείχετο αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀπὸ σφοδρὴ συγκίνησι. Ἡ σύζυγός του, τὴν ὁποία τοῦ κάκου εἶχαν ζητήσει νὰ ἀπομακρύνουν, ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, ἔκανε σὰν τρελλή.

Κρατῶντας στὴν ἀγκαλιά της τὸ νεογέννητο παιδί της, μόλις εἶδε τὸν ἄντρα της νὰ βγαίνη ἀπὸ τὴ φυλακή, ρίχτηκε ἐπάνω του καὶ χρειάστηκε νὰ τὴν ἀποσπάσουν διὰ τῆς βίας. Ἐκείνη τότε ὥρμησε στὸ δρόμο κυνηγῶντας τὸ ἁμάξι ποὺ μετέφερε τὸν μελλοθάνατο σύζυγό της, καὶ ἐκβάλλοντας σπαραξικάρδιες κραυγές.

Τὸ θέαμα αὐτὸ εἶχε προκαλέσει φανερὴ συγκίνησι στὸ λαὸ καὶ στὸ στρατὸ ἀκόμη.

Συγκινημένος λοιπὸν ὅπως ἦταν ὁ Μέγια δὲν μπόρεσε νὰ ἐκφωνήση λόγο. Μονάχα μερικὲς λέξεις εἶπε καὶ συνέστησε τὴ γυναίκα

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΖ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«Ἔχω λίγων μόλις ὡρῶν ζωή. Γεννήθηκα, σήμερα τὸ πρωΐ, ἐπάνω στὸ βυσσινὶ βελοῦδο ἑνὸς κομψοῦ γραφείου, καμωμένου ἀπὸ ἀρωματικὸ ξύλο τῶν Ἰνδιῶν.

Μιὰ γυναῖκα μὲ ἔγραψε. Στὴν ἀρχὴ εἶδα τὴν ἄκρη τῶν λεπτῶν καὶ λευκῶν της δαχτύλων, ποὺ μοσκοβολοῦσαν καθὼς ἔτρεχαν ἐπάνω μου καὶ μὲ χάιδευαν διαρκῶς. Ὕστερα, διέκρινα τὸ πρόσωπό της : ἦταν ἕνα χλωμὸ πρόσωπο, κουρασμένο, μὲ μαῦρα μάτια καὶ μὲ μαῦρα ἐπίσης μαλλιά.

Μὲ ἔγραφε γιὰ νὰ μὲ στείλη σ' ἕναν κύριο ποὺ τὸν ἀγαποῦσε τρελλὰ καὶ ὁ ὁποῖος, καθὼς εἶδα ἀργότερα, δὲν τὴν ἀγαποῦσε. Τοῦ ἔγραφε ὅτι εἶχε περάσει μιὰ πολὺ κακὴ νύχτα. Ὅτι εἶχε κοιμηθεῖ ἀνήσυχα, ὅτι εἶχε ἰδεῖ ἕνα παράξενο ὄνειρο, καὶ ὅτι ξύπνησε ἄξαφνα τρομαγμένη. Τοῦ τὰ ἔγραφε ὅλ' αὐτὰ γιὰ νὰ τοῦ παραπονεθῆ καὶ γιὰ νὰ ξαλαφρώση συγχρόνως. Ὕστερα τοῦ μιλοῦσε γιὰ ἕνα χορό, στὸν ὁποῖο εἶχε πάει χθὲς τὴ νύχτα. Εἶχε πλήξει τρομερὰ σ' αὐτὸν τὸ χορό, καί, ὅταν ἐπέστρεψε στὸ σπίτι της, ἦταν γεμάτη ἀπὸ κακὰ προαισθήματα. Στὸ χορό, ὥστόσο, βρισκόταν κι' αὐτός. Γιατί λοιπὸν ἤτανε τόσο μελαγχολική ;

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸ χέρι της καὶ βυθίστηκε σὲ σκέψεις. Ὕστερα ἀναστέναξε βαθειὰ καὶ ξανάρχισε πάλι νὰ γράφη στὸ ἄσπρο μου χαρτί. Τοῦ παραπονιόταν γιατὶ τὴν εἶχε ἐγκαταλείψει στὸ χορὸ καὶ δὲν εἶχε γυρίσει νὰ τὴν κυττάξη παρὰ μιὰ ἢ δυὸ φορὲς μόνο...

* * *

Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ πέννα της ἄρχισε νὰ τρέχη ὁλοένα καὶ πιὸ γρήγορα. Ἐνῶ προηγουμένως μόλις τὴν αἰσθανόμουν ἐπάνω μου, τώρα μὲ γρατζούνιζε καὶ μὲ βασάνιζε. Ἡ λέξεις, ἡ φράσεις, ἀκολουθοῦσαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, χωρὶς κόμματα, χωρὶς τελεῖες, τρεμάμενες ὅλες ἀπὸ τὴ συγκίνηση, ματωμένες ἀπὸ τὸν πόνο της. Πόσο δίκηο ὅμως εἶχε ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα !

Ἔγραφε τώρα σὰν τρελλή, γιατί τοῦ θύμιζε ὅλο τὸ παρελθὸν μιᾶς θερμῆς ἀγάπης, γεμάτης πάθος. Τοῦ θύμιζε τὰ ἐρωτικά τους μεθύσια τῶν πρώτων ἡμερῶν, τὶς ἀμφιβολίες, τοὺς διαταγμούς, τὶς δειλίες, τὶς σιωπηλές τους ἐξομολογήσεις, τὰ πρῶτα τους φιλιά.

Ἡ τέσσερες σελίδες μου ἦσαν γεμᾶτες πειά, ὅταν ἔξαφνα κάποιος μπῆκε στὴν κάμαρα. Γρήγορα-γρήγορα τότε ἡ κυρία ποὺ μὲ ἔγραφε μὲ ἔχωσε μέσ' στὸ γραφεῖο της. Μ' ἔρριξε μέσα σ' ἕνα σωρὸ ἄλλων γραμμάτων, μαραμένων λουλουδιῶν καὶ διαφόρων μικροπραγμάτων ποὺ ἀνάδιναν μιὰ παράξενη καὶ γλυκειὰ εὐωδία.

* * *

Ὅταν μὲ ἔβγαλε πάλι ἀτ' τὸν κρυψῶνα μου, ἡ νεαρὴ γυναῖκα ἦταν ντυμένη καὶ φαινόταν ἕτοιμη νὰ βγῆ ἔξω. Ἔγραψε ἀκόμη δυὸ λέξεις : «Ἔ λ α ἀ π ό ψ ε», καὶ ἐπρόσθεσε ἕνα ὄνομα, μιὰ ὑπογραφή : «Φραγκίσκη Ἀντερύ». Σὲ λίγο ἔννοιωσα ἔξαφνα δυὸ δροσερὰ χείλη ν' ἀκουμποῦν ἐπὶ ὥρα πολλὴ ἐπάνω μου, μὲ τόσο πάθος, ὥστε, γιὰ μιὰ στιγμή, νόμισα ὅτι θὰ μ' ἔσκιζαν. Κατόπιν ἡ κυρία ποὺ μ' ἔγραψε σφούγγισε τὰ δακρυσμένα μάτια της μὲ τὸ μαντῆλι της καὶ μ' ἔβαλε μέσα σ' ἕνα τσαντάκι, ὅπου συνάντησα καὶ τὸ μαντηλάκι της, ὑγρὸ ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ὕστερα μ' ἔβγαλε ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μ' ἔρριξε στὰ βάθη ἑνὸς ἄσχημου μαύρου κουτιοῦ. Στὸ ἀπάνω μέρος τοῦ κουτιοῦ αὐτοῦ ἦταν μιὰ φαρδειὰ χαραγματιά, ἀπ' τὴν ὁποία ἔβλεπα νὰ περνοῦν στὸ δρόμο οἱ ἄνθρωποι.

Ἔξαφνα καὶ ἄλλα γράμματα ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀπάνω μου. Ἕνα, δύο, τρία, πέντε, σωρός... Οὔφ, κόντευα πειὰ νὰ σκάσω...

Πόση ὥρα ἔμεινα ἐκεῖ ; Δὲν ξέρω... Γιατί ἔχασα τὶς αἰσθήσεις μου ἀπὸ τὸ στρίμωγμα.

Ὅταν συνῆλθα πάλι βρισκόμουν ἐπάνω σὲ μιὰ κονσόλα. Κάποιος μὲ εἶχε βάλει ἐκεῖ, ἔτσι ποὺ νὰ χτυπῶ ἀμέσως στὸ μάτι... Τὴν ὥρα ἐκείνη βράδυαζε πειά. Τὸ σκοτάδι ἐγέμιζε ὁλοένα τὴν κάμαρα... Κι' ἔμενα ἐκεῖ ὥρα πολλή, περιμένοντας...

Τέλος ὁ φάκελλος, ὅπου ἤμουν κλεισμένο, ἐσκίστηκε καὶ δυὸ μάτια μὲ διάβασαν βιαστικά, βιαστικά. Δυὸ γαλάζια μάτια ὑπέροχα, μὰ ψυχρὰ καὶ τόσο ἀδιάφορα, ποὺ λὲς καὶ σκοροῦσαν πάγο ἐπάνω στὴν φλογερή μου ἐπιδερμίδα. Ὤ ! δὲν τὰ εἶδα πολλὴ ὥρα αὐτὰ τὰ μάτια. Γιατί ὁ κύριος ποὺ τὰ εἶχε, μόλις ἐδιάβασε τὶς πρῶτες γραμμές μου, σὰν νὰ μάντεψε τὴ συνέχεια, μ' ἐπέταξε ἀπότομα στὴν κονσόλα μὲ μιὰ νευρικὴ κίνηση. Τότε καὶ τὸ ἀνθάκι ποὺ εἶχε βάλει ἡ νεαρὴ κυρία ἀνάμεσα στὰ φύλλα μου ἔπεσε στὸ πάτωμα, καὶ δὲν τὸ ξαναεῖδα πειά.

Αὐτὸς ποὺ μ' ἐπέταξε ἔτσι βάναυσα ἦταν ἕνας κύριος ἀρκετὰ ψηλός, μὲ ὄμορφο πρόσωπο καὶ μὲ ξανθὰ καὶ σγουρὰ μαλλιά. Ἦταν πολὺ κομψὰ ντυμένος καὶ εἶχε λεπτὰ καὶ ἄσπρα χέρια.

Σφούγγισε τὰ δακρυσμένα μάτια της μὲ τὸ μαντῆλι της...

Καθὼς βρισκόμουν ντροπιασμένο καὶ παραπεταμένο ἐπάνω στὴν κονσόλα, ὁ ψηλὸς κύριος, ὁ ὁποῖος φαινόταν πὼς μὲ εἶχε ξεχάσει πειά, καταγινότανε μὲ τὸ δέσιμο τῆς ἄσπρης του γραβάτας... Ἐγὼ πάλι σκεπτόμουν μὲ θλίψη ὅτι ἡ ἀγαπημένη νεαρὴ γυναῖκα ποὺ μὲ εἶχε γράψει τὸ πρωΐ, θ' ἀναρωτιόταν αὐτὴ τὴ στιγμὴ μὲ ἀγωνία πῶς μὲ εἶχε ὑποδεχτεῖ ὁ κύριος στὸν ὁποῖον μὲ ἔστειλε.

Ὤ ! ἂν μποροῦσα νὰ σβύσω ὅ,τι μοῦ εἶχε ἐμπιστευθεῖ, ὅ,τι εἶχε χαράξει ἐπάνω μου, ἡ κυρία αὐτή.

Χωρὶς ἄλλο, ἐκείνη τὴ στιγμή, ὁ ξανθὸς κύριος ἔβλεπε μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας του ὅλη τὴν ἱστορία τοῦ ἔρωτός του, ξαναζοῦσε ὅλες τὶς ἀναμνήσεις του καὶ ἄκουγε νὰ τοῦ ψιθυρίζοιν τὰ πιὸ τρυφερά, τὰ πιὸ θερμὰ λόγια. Ἐννοιοῦσε ὅτι τὸν λάτρευαν ἀκόμα, παρ' ὅλη του τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν ἀδιαφορία. Καὶ ὅμως τίποτε δὲν μποροῦσε νὰ θερμάνη τὴν πέτρινή του φυσιογνωμία ! Ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε συνοφρυωμένος καὶ τὰ μάτια του παρέμεναν πάντα σκληρά, θυμωμένα, στεγνά, παγερά. Τὰ παράπονα, τὰ δάκρυα κι' οἱ σπαραγμοὶ μιᾶς καρδιᾶς ματωμένης, δὲν μπόρεσαν νὰ τὸν λυγίσοιν !...

Κύβοντας βολτες στὴν κάμαρα, ψιθύριζε :

— Ἂν πάω, θἄχουμε κλάματα!... Τί νὰ κάνω ἄλλωστε κοντά της; Δὲν τὴν ἀγαπῶ πειά ! Τί φταίω ἐγὼ γι' αὐτό ; Ἐξ ἄλλου δὲν μπορῶ νὰ πάω ἀπόψε... Εἶμαι προσκαλεσμένος στὸ χορὸ τῶν Μοράν... Ἐκεῖ θὰ συναντήσω καὶ τὴν κόρη τους, τὴ Ζερμαίν... Δὲν θὰ πάω λοιπὸν στὸ σπίτι της... Θὰ τῆς γράψω μόνο γιὰ νὰ δικαιολογηθῶ...

Καὶ τῆς ἔγραψε...

Τί διαφορὰ ὅμως στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἔγραφε, ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ἔγραφε ἡ νεαρὰ γυναῖκα, ἡ ὁποία μὲ εἶχε στείλει σ' αὐτόν !

Ἐκείνη ἔγραφε γυρμένη στὸ γραφεῖο, γεμάτη ἀπὸ ἐρωτικὸ πυρετό, δοσμένη ὁλόκληρη στὸν καταραχτη τῶν σκέψεών της ! Ἐνῶ αὐτός, στημένος ὁλόρθος μπροστὰ στὸ τραπέζι του, ἔγραφε ἀργά, μὲ τὴν ἡσυχία του, ψάχνοντας ὥρα πολλὴ γιὰ νὰ βρῆ τὶς λέξεις ποὺ ἤθελε...

Ἔσκισε ἔτσι ἕξη κόλλες γιὰ νὰ γράψη τρεῖς γραμμές.

* * *

Ὅλ' αὐτὰ σᾶς τὰ διηγοῦμαι ἀπὸ τὰ βάθη ἑνὸς συρταριοῦ ὅπου βρίσκομαι τώρα. Ὑπάρχει ἐδῶ μέσα σωρὸς ἀπὸ γράμματα, ξεραμένα λουλούδια, κορδελλίτσες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα μικροπράγματα ! Βρῆκα ἐδῶ καὶ ἄλλα γράμματα, γραμμένα μὲ τὰ ἴδια δάκρυα, μὲ τὴν ἴδια ἀχράτητη θέρμη καὶ μὲ τὸ ἴδιο τρελλὸ πάθος, μὲ τὸ ὁποῖο εἶμαι γραμμένο κι' ἐγώ. Τί θὰ γίνουμε ; Ποῦ θὰ βρεθοῦμε αὔριο ; Νὰ τί συλλογίζομαι μὲ ἀνησυχία, ἐνῶ θυμοῦμαι τὸ ὄμορφο γυναικεῖο πρόσωπο ποὺ ἔσκυβε ἀπάνω μου σήμερα τὸ πρωΐ καὶ τὰ φτωχὰ μεγάλα μάτια ποὺ εἶχαν κουραστεῖ νὰ κλαῖνε, καὶ τὰ ὁποῖα—ποιὸς ξέρει—πόσες φορὲς ἀκόμη θὰ πλημμυρίσοιν ἀπὸ δάκρυα...

του καὶ τὸ παιδί του στὸν ἀρχιστράτηγο Ἐσκομπέντο, τοῦ ὁποίου ἄλλοτε εἶχε σώσει τὴ ζωή.

Ὅταν ἐτελείωσαν ὅλες ἡ διατυπώσεις, μιὰ στιγμὴ τρομακτικῆς σιωπῆς ἐπεκράτησε. Ὁ Μαξιμιλιανὸς μὲ μιὰ συνηθισμένη χειρονομία του ἀνασήκωσε τὴ μακρυὰ γενειάδα του κι' ἔπειτα ἔδειξε στοὺς στρατιῶτες τὸ μέρος τῆς καρδιᾶς.

Μιὰ τριπλὴ ἐκπυροσκοτήσις ἀκούστηκε τότε καὶ οἱ τρεῖς κατάδικοι σωριάστηκαν κάτω σὰν κεραυνοπλῆκτοι !...

Ἀκολούθως ὁ νεκρὸς τοῦ Μαξιμιλιανοῦ μετεφέρθη στὴ Βιέννη, ὅπου ἔγιναν ἐπίσημες τελετὲς κατὰ τὸν ἐνταφιασμό του.

Ἐντωμεταξὺ ἡ γυναῖκα τοῦ αὐτοκράτορος, ἡ ὁποία βρισκόταν στὴ Τεργέστη, ἄρχισε νὰ δείχνη σημεῖα παραφροσύνης ! Νόμιζε ὅτι τὴν κατεδίωκαν Μεξικανοὶ γιὰ νὰ τὴν σκοτώσοιν. Ἐπίσης ἀγνοοῦσε τὴν τραγωδία τοῦ συζύγου της καὶ τὸν ἐπερίμενε μὲ ἀνυπομονησία.

Στὶς 6 Ἰουλίου, ἡμέρα τῶν γενεθλίων τοῦ συζύγου της, ἡ ἄτυχη αὐτοκράτειρα, ἐφωταγώγησε καὶ ἐσημαιοστόλισε τὸ παλάτι της πρὸς τιμήν του, ἐνῶ ὁ τραγικὸς αὐτοκράτωρ δὲν ὑπῆρχε πειὰ στὴ ζωή !...

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν, ἡ βασίλισσα τοῦ Βελγίου ἐπῆγε πρὸς συνάντησιν τῆς τρελλῆς αὐτοκράτειρας, καὶ τῆς ἀνεκοίνωσε ὅτι οἱ ἀδελφοί της τὴν προσκαλοῦσαν στὶς Βρυξέλλες.

— «Ὄχι, ἀποκρίθηκε ἡ τρελλὴ μὲ πεῖσμα. Περιμένω τὸ Μαξιμιλιανό, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε τὴν παραίτησί του καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸ Μεξικό. Θὰ φτάση στὸ λιμάνι μας ὕστερ' ἀπὸ ἕξη μέρες. Ἀλλὰ κι' ἂν δὲν ἔρθη ὥς τότε, θὰ μείνω ἐκεῖ γιὰ νὰ τὸν περιμένω ἑξῆντα χρόνια !...»

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

— Κάθε ψεῖρα σὲ διάστημα ἑνὸς μόνο μηνὸς μπορεῖ νὰ γεννήση 18.000 αὐγά !...